

สุภาษิตสอนหญิง

สุภาษิตสอนหญิง

(พระนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

เมียดี 4 แบบ

(ปรมาจารย์ภาษาไทย ขุนจงจัดนิสัย)

กฤษณาสอนน้อง

(สมเด็จพระกรมพระยาปรมานุชิต)

สุภาษิตสอนหญิง

(สุนทรภู่)

คติเตือนใจหญิง

สุภาษิตสอนหญิง (พระนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

1...

ขอประพันธ์จรรยาสุภาษิต
ไว้เตือนจิตหญิงไทยในสยาม
ทั้งเริ่มรู้ลักขณาสง่างาม
อยู่ในความดำรงคติตรง
เป็นสตรีนี้ไซ้จะมีขาง่าย
สงวนกายเราไว้อย่าให้หมอง
จะยากจนคนไร้วิสัยทอง
ย่อมจะต้องมีค่าราคาแพง
เหมือนพิภพดีจริงไม่ทิ้งกลิ่น
ถึงตกดินจมทรายไม่หน่ายแห่ง
ยังหอมหวานชวนชื่นระรื่นแรง
ไม่เหี่ยวแห้งไม่ทรามความนิยม
แต่หอมกลิ่นมาลาที่ว่าหอม
ชั่วถนอมเชยชิดสนิทสนม

เฉพาะเมื่อจับต้องประคองชม
เวลาดมชั่วคราวไม่ยั่งยืน
อันหอมนามความดีสตรีนั้น
ไม่มีวันทรมเซยระเหยหีน
ถึงมาตรแม้ในตัวตายไม่คลายคีน
ยังหอมชื่นชุนามเพราะความดี
เป็นผู้หญิงตำราที่ว่าสวย
ต้องกอปรด้วยเบญจลักษณะเป็นศักดิ์ศรี
ถึงไม่ครบทั้งห้าตามมาลี
สมัยนี้สำคัญด้วยจรรยา
อันงามรูปงามทรัพย์บังคับยาก
มีน้อยมากก็ตามชาติวาสนา
ถึงร่างกายบุญกรรมก็ทำมา
มิใช่ว่าสรรสร้างได้ตั้งใจ
คงแต่เพียงที่สามให้งามจิต
งามจริตกิริยาอัชฌาสัย
งามวาจาไพเราะเสนาะใน
ดำรงไว้ให้งามสามประการ
แม้สตรีมีงามเพียงสามถึง
นับว่าหญิงน่ารักสมัครสมาน
ถึงรูปทรัพย์ค้ำแค้นแสนกันดาร
ต้องประมาณว่างามตามตำรา
อีกนัยหนึ่งเครื่องประดับสำหรับนาฏ
ศิลปศาสตร์เป็นของจะต้องหา
งามอะไรก็ไม่เยี่ยมเทียมวิชา
อาจจะพาให้กายสบายเบา
อันสตรีที่งามด้วยความรู้
เป็นที่ชูโคมเชิดเลิศจลา
แต่อย่าเพียรเรียนเล่นพอเป็นเรา
ต้องเรียนเอารู้ดีจึงมีคุณ

ถึงพ่อแม่เราไซ้จะให้ทรัพย์
ก็สำหรับขาดเหลือช่วยเกื้อหนุน
ย่อมจะเป็นแต่ละเมื่อที่เจอจน
ไม่เหมือนทุนทางวิชาจะหาเกิน
ด้วยความรู้นั้นเลิศประเสริฐสุด
เปรียบประดุจดังแควกระแสนิ่ง
จะวิตักตักมาเป็นอาจินต์
ไม่รู้สิ้นแห่งขอตลอดกาล
เท่ากับทรัพย์ต่อคตั่วชั่วชีวิต
ใครไม่อาจลอบลักมาหักหาญ
มีวิชาห้าข้อพอประมาณ
ที่นคราญไทยเราควรเล่าเรียน
ข้อที่หนึ่งซึ่งอ้างทางหนังสือ
ต้องหัดปรีให้ชำนาญทั้งอ่านเขียน
เป็นเบื้องต้นของวิชาอันภักเกียรติ
จงพากเพียรพยายามตามปัญญา
แม้ยังไม่เติบโตตามโอกาส
จะสามารถเรียนได้หลายภาษา
อย่าย่อท้อถอยตามเวลา
หาวิชาเสียก่อนอย่าอนใจ
มีเสียแรงเรียนรู้ถึงผู้หญิง
ถ้าดีจริงอย่าพะวงคิดสงสัย
รัฐก็นิยมใช้ถมไป
เมื่อทำได้รอบรู้เหมือนผู้ชาย
เช่นตัวอย่างยังมีที่สถาน
สำนักงานโทรศัพท์คอยรับสาย
ใช้สตรีทำแทนแสนสบาย
ไม่เสียหายภารกิจสนิท
อย่าทำถ่อมยอมแพ้แก่บุรุษ
เรามนุษย์นี้หนามารศรี
ถึงกำเนิดเกิดมาเป็นนารี

วิชาमीในตัวอย่ากลัวคน
ข้อที่สองนั้นทางช่างประดิษฐ์
หัตถกิจเย็บปักเป็นมรรคผล
สรรพสิ่งขึ้นชื่อฝีมือตน
ตลอดจนหักฝ้ายทำด้ายปอ
ควรจะเพียรเรียนรู้อย่าอยู่เปล่า
เป็นงานเบากิจหญิงจริงจังจริงหนอ
ยามธุระจะใช้ทำได้พอ
ไม่ต้องง้อจ้างวานชาวบ้านเขา
ด้วยความรู้รู้ไว้มิใช่ว่า
เอาใส่ป่าแบกหามเลยงามขำ
ถึงจะมีเงินทองไม่ต้องคลำ
ไว้แนะนำวิชาเป็นอาจารย์
ก็มีคุณจุนเจือเหมือนเกื้อชาติ
ให้สามารถรู้จักโดยพิสดาร
เพื่อวิชาสารพัดหัตถการ
แผ่ไพศาลฟุ้งเฟื่องในเมืองไทย
ข้อที่สามวิทยาทางค้าขาย
ต้องชวนชวายนฝืนหัดตัดนิสัย
ให้รู้จักชักทุนหนุนกำไร
และสิ่งได้ผลดีมีกำไร
ที่ซื้อขายขายคล่องต้องไม่ค้าง
เนื่องในทางพานิชจะคิดหา
จงพากเพียรเรียนจำเป็นตำรา
ซึ่งวิชาอย่างนี้ดีเหมือนกัน
เพราะหาทรัพย์นั้นไซ้ไรไม่จำกัด
เราณัดทางไหนต้องฝึฝืน
เมื่อได้โดยสุจริตไม่ผิดธรรม์
ย่อมเป็นอันต้องตามความนิยม
การจำหน่ายขายค้าไว้ว่าเล่น
รวยจนเป็นเศรษฐีมีถมไป

ถ้าถูกช่องไม่เข้ายาปรารมภ์
อาจอุดมเร็วพลันไม่ทันนาน
ข้อที่สี่นี้ใครให้รู้จัก
ทางพิทักษ์ใช้ป่วยช่วยสังขาร
ต้องฝึกหัดซึ่งวิชาพยาบาล
ให้ชำนาญรู้ไว้ในวิธี
อีกทั้งกิจต่างๆทางรักษา
เป็นวิชาล้ำเลิศประเสริฐศรี
เพราะโรคอาพาธอาจจะมี
รู้ไว้ดีติดขัดบำบัดตน
ยังประโยชน์ยิ่งแท้แก่ประเทศ
เมื่อมีเหตุยุทธนาโกลาหล
ฝ่ายบูรุษนั้นเขาเข้าประจัญ
เรานั้นเป็นพยาบาลทหารไป
เกิดเป็นตัวชั่วดีต้องมีจิต
กระหน่ำกิจช่วยชาติอย่าหวาดไหว
เพื่อดำรงอิสระคณะไทย
ของเราไว้ให้จำเริญดำเนินทัน
ข้อที่ห้าหน้าที่สตรีแท้
ทั้งควรแก่งกิจหญิงทุกสิ่งสรรพ
คือวิชาแพทย์บำรุงผดุงครรภ์
หญิงเหมือนกันถึงได้ไม่ระคาย
ถึงโดยที่ลึกลับจะจับต้อง
ก็แคล่วคล่องทำถนัดไม่ขัดขวาง
ความระอายฝ่ายเขาก็เบาบาง
เพราะแก่ทางวิทยาของนารี
แพทย์ผู้ชายอย่างไรไม่สนิท
ย่อมจะคิดอึดอัดน่าบัดสี
เพราะฉะนั้นควรหัดแพทย์สตรี
แต่ต้องมีเมตตากรุณาชน
สำหรับใครไร้ทรัพย์ที่คับเข็ญ

ก็จำเป็นช่วยเหลือเพื่อกุศล
ถ้าผู้ดีมีทรัพย์ไม่อับจน
จะหวังผลบ้างก็พอประมาณ
ทุกข์ของหญิงยิ่งยอดการคลอดบุตร
อกมนุษย์เหมือนกันสันนิษฐาน
ต้องเผื่อแผ่วิทยาเป็นสาธารณ์
อย่าต้องการลาภผลทุกคนไป.

ที่มา

http://www.baanjomyut.com/10000sword/women_poem/01_3.html